

*in*visible talents!

Encouraging and recognising the contributions of people 80+

metody rinkinys
organizacijoms

TURINYS

<hr/>	
SVEIKI PRISIJUNGĘ PRIE MŪSŲ NUOTOLINIO METODŲ RINKINIO NEMATOMI TALENTAI!	3
<hr/>	
„SENŲO AMŽIAUS ŽMONĖS YRA...“ PRIEMONĖS SKATINANČIOS DARBUOTOJUS IR SAVANORIUS REFLEKTUOTI STEREOTIPINIUS SENŲO AMŽIAUS ŽMONIŲ VAIZDINIUS	5
Senėjimo koncepcija	5
Mitai apie senŲo amžiaus asmenis	6
Individualios darbo patirties su 80-mečiais ir vyresniais refleksija	7
<hr/>	
„MAN PUIKIAI SEKASI/ AŠ GEBU...“ METODAS SKATINANTIS REFLEKTUOTI APIE TALENTUS IR INTERESUS	8
Talentų medis	8
Talentų reflektavimo kortelės	10
Talentų žemėlapis	11
Kas mano kuprinėje?	12
Gyvenimo linijos brošiūra	13
<hr/>	
„DAROM..“ PRIEMONĖS PADEDANČIOS TAPTI TALENTAMS (LABIAU) PALANKIA ORGANIZACIJA“	14
Reflektuojama pasitelkiant projekto nematomi talentai nuotolinį testą	14
Naujų susitarimų kūrimas drauge	15
Nuotaikų lenta	16
Idėjų generavimas	18
<hr/>	
SWAJONIŲ DIRBTUVĖS	
SWAJONIŲ AMŽIAUS ŽMONĖS SWAJOJA	19
Nuostata	19
Swajonių dirbtuvių siūlomi metodai	21
Vertybių žaidimas	21
Savybių estafetė	22
Vaisių pintinė	23
Filosofo akmuo	24
Išminties kokliai & Tapatybės namas	25
Swajonių debesys	26
<hr/>	
PRIEDAI	27
Identiteto namas	27
Idėjų generavimas	27
<hr/>	
PROJEKTO PARTNERIAI	28

SVEIKI PRISIJUNGĘ PRIE MŪSŲ NUOTOLINIO METODŲ RINKINIO NEMATOMI TALENTAI!

Metodų rinkinys sukurtas įgyvendinant Erasmus+ projektą **nematomi talentai**. 80-mečių ir vyresnių žmonių paskatinimas ir jų indėlio pripažinimas. Projektu siekiama paskatinti senyvo amžiaus vyrus ir moteris dalyvauti socialiniame gyvenime (ypač aštuoniasdešimtmečius ir vyresnius), pabrėžti senolių indėlį stiprinant bendruomenes, dalijantis patirtimi su šalia esančiais bei pastebint ir atkreipiant bendruomenės narių dėmesį į senolių talentus. Įgyvendinant šį projektą buvo glaudžiai bendradarbiaujama su sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų teikėjais, globos namų darbuotojais ir gyventojais, senyvo amžiaus žmonių sambūriais, asociacijomis, pilietinių iniciatyvų organizacijomis, NVO, dirbančiomis su senyvo amžiaus žmonėmis.

Projekto partnerių **nematomi talentai** seminarai ir nuotolinis instrumentas skatino organizacijas ir darbuotojus reflektuoti praktinę veiklą užduodant sau klausimą: ar mes pripažįstame senolių indėlį ir jeigu taip, tai koku būdu? Ar mes siekiame padėti senoliams atrasti savo talentus, tobulinti gebėjimus, ar palaikome juos ir jų iniciatyvas? Ar siekiame jų indėlio, domėjimosi sričių, patirčių bei veiklos žinomumo? Kokias priemones pasitelkiame ir kaip siekiame didinti senyvo amžiaus žmonių žinomumą organizacijose, mūsų bendruomenėse?

norėdami plačiau susipažinti su projektu **nematomi talentai**, prašome apsilankyti projekto internetinėje svetainėje adresu www.invisible-talents.eu. Išbandykite mūsų nuotolinį testą [čia](#).

Kadangi projekto veiklose dalyvavusios organizacijos išreiškė didelį susidomėjimą mūsų veiklomis ir naudotais metodais, nutarėme pasidalinti sukaupta metodine medžiaga, išbandyta seminaruose ir susitikimuose su senyvo amžiaus žmonėmis ir su jais dirbančiais darbuotojais ir savanoriais.

Šis metodų rinkinys siūlo konkrečias veiklas ir būdus, reflektuoti stereotipinius senyvo amžiaus žmonių vaizdinius ir elgesio modelius. Taip pat ši priemonė padės darbuotojams ir senyvo amžiaus žmonėms atrasti savo talentus, pažinti savo galimybes, pomėgius ir svajones. Metodikoje pristatomos tikslinės veiklos, skirtos komandoms dirbančioms su senyvo amžiaus žmonėmis (pvz. Įrankiai skatinantys darbuotojus reflektuoti stereotipus). Kiti metodai orientuoti į senyvo amžiaus asmenis. Dalis užsiėmimų, skirtų senyvo amžiaus žmonėms buvo sukurti ir išbandyti *Svajonių dirbtuvėse*. Tai kompleksinė inspiruojanti metodika sukurta ir išbandyta Nyderlanduose. Šios metodinės priemonės skyriuje *Svajonių dirbtuvės - svajojantys žmonės* trumpai pristatomas *Svajonių dirbtuvių* metodas ir veikimo įrankiniai.

Šia metodine priemone siekiame paskatinti žmones ir organizacijas:

- REFLEKTUOTI POZITYVIUS IR NEGATYVIUS STEREOTIPUS, EIDŽISTINES NUOSTATAS,
- PRISIJUNGTI PRIE DIALOGO IR DISKUSIJOS „PASLĖPTI TALENTAI“,
- PUOSELĖTI „PAGARBA IR PRIPAŽINIMU GRĮSTĄ KULTŪRĄ“ IR SENYVO AMŽIAUS ŽMONIŲ „TALENTAMS PALANKIĄ“ APLINKĄ,
- SKATINTI SENYVO AMŽIAUS ŽMONES ATRASTI SAVO POMĖGIUS, NORUS IR INTERESUS.

PATARIMAS: Jei norite daugiau sužinoti apie mūsų skirtingų šalių partnerių patirtis ir veiklą, vykdytą bendradarbiaujant partnerystėje su skirtingomis organizacijomis šalies viduje, prašome skaityti projekto **nematomi talentai** parengtą brošiūrą.

Mėgaukitės skaitydami ir tyrinėdami!

„SENYVO AMŽIAUS ŽMONĖS YRA...“ PRIEMONĖS SKATINANČIOS DARBUOTOJUS IR SAVANORIUS REFLEKTUOTI STEREOTIPINIUS SENYVO AMŽIAUS ŽMONIŲ VAIZDINIUS

Stereotipais vadinami visuotinai žinomi įsitikinimai apie socialinę grupę ar asmens tipą. Stereotipai gali būti teigiami arba neigiami, tačiau dauguma jų yra stigmatizuojantys. Stereotipai grįsti amžiumi ar eidžistinės nuostatos kliudo senyvo amžiaus ir vyresnių žmonių socialinei įtraukčiai ir lygiaverčiam socialiniam dalyvavimui. Jie daro įtaką senyvo amžiaus asmenų požiūriui, talentų, jų indėlio visuomenėje pripažinimui. Tyrimai rodo, kad senyvo amžiaus žmonių stereotipai daro įtaką mūsų kalbai apie senyvo amžiaus žmones. Kaip kalbame su senyvo amžiaus asmenimis, kaip kalbame apie juos, ar net, kokias pokalbių temas pasirenkame kalbėdami su senyvo amžiaus asmenimis?

Domėtės refleksija apie amžiumi grįstus vaidmenis ir stereotipus? Žemiau pateikiamos veiklos užsiėmimams gali tapti įkvėpimo šaltiniu eidžistinių nuostatų ir stereotipų atpažinimui, jų analizei ir transformavimui.

Senėjimo koncepcija

Ši veikla stimuliuoja dalyvius reflektuoti senėjimo koncepciją atkreipti dėmesį į skirtingas senėjimo sampratas, priklausomai nuo senyvo amžiaus žmonių gyvenimo būdo, talentų ir pomėgių įvairovės. Dalyviai skatinami reflektuoti asmeninius senatvės įvaizdžius ir turimus stereotipus apie senyvo amžiaus asmenis.

Skirtingus senyvo amžiaus asmens įvaizdžius ir senėjimą vaizduojantys plakatai, nuotraukos ar atvirukai sukabinami ant sienų ar išdėliojami ant stalo. Dalyviai pakviečiami pasirinkti jiems išskirtinai patinkantį plakatą ar atvirutę. Žemiau pateikti klausimai padės pradėti dialogą ir diskusiją apie įvairius senyvo amžiaus žmonių ir senėjimo įvaizdžius:

- KODĖL PASIRINKAU ŠIĄ NUOTRAUKĄ?
- KOKIE SENYVO AMŽIAUS ASMENŲ VAIZDINIAI MAN LABIAUSIAI PATINKA?
- KOKIOS MANO NUOSTATOS IR LŪKESČIAI SAVO SENĖJIMUI IR SENATVEI?
- KOKIO AMŽIAUS SULAUKUSI(-ĘS) LAIKYSIU SAVE SENYVO AMŽIAUS ŽMOGUMI?

Užsiėmimo dalyviai diskutuoja šiais arba panašiais klausimais, dalijasi skirtingais požiūriais apie senėjimą, senatvę ir senyvo amžiaus žmones.

Reikalingos priemonės: įvairūs paveikslėliai, nuotraukos, atvirukai, plakatai su senyvo amžiaus žmonių vaizdais.

Mitai apie senyvo amžiaus asmenis

Šio užsiėmimo tikslas reflektuoti mitus ir stereotipus susijusius su senyvo amžiaus žmonėmis, senėjimu ir senatve.

Diskusijai inspiruoti pateikiama 10 populiariausių mitų apie senyvo amžiaus žmones. Dalyviai skatinami atpažinti ir diskutuoti apie asmeninius stereotipus apie senyvo amžiaus asmenis ir senatvę, kaip šie įvaizdžiai gali turėti įtakos mūsų požiūriui į senyvo amžiaus asmenis ir senėjimą.

Užrašykite žemiau pateiktus mitus diskusijai grupėse inspiruoti:

1. DAUGUMA SENYVO AMŽIAUS ŽMONIŲ GYVENA GLOBOS NAMUOSE ARBA SLAUGOMI LIGONINĖSE.
2. PENSINIS AMŽIUS ŽYMAI SUNKESNIS VYRAMS NEI MOTERIMS.
3. SENSTANT NEIŠVENGSIME LIGŲ, DEMENCIJOS IR NEJĖGALUMO.
4. JAUNESNI DARBUOTOJAI LENKIA PRODUKTYVUMU SENYVO AMŽIAUS ŽMONES.
5. SENYVO AMŽIAUS ŽMONĖS NEPAJĖGŪS MOKYTIS, LAIKOSI SAVO IŠANKSTINIŲ NUSISTATYMŲ, NESUGĘBA KEISTIS.
6. SENYVO AMŽIAUS ŽMONĖS SILPNI, BEJĖGIAI, MIELI, MALONŪS, SANTAİKOJE SU PASAULIU.
7. SENYVO AMŽIAUS ŽMONĖS NUOBODŪS, UŽMARŠŪS, NEPRODUKTYVUS, NIŪRŪS IR PRIEKAIŠTAUJANTYS.
8. SENATVĖ PRASIDEDA SULIG 60.
9. SENYVO AMŽIAUS ŽMONĖS YRA PER SENI KONSULTUOTIS, NET APIE SAVO PAČIŲ NUOSTATAS AR POŽIŪRĮ.
10. DAUGUMA SENYVO AMŽIAUS ŽMONIŲ MANO, KAD JŲ SVEİKATA PRASTA, YRA VIENIŠI IR IZOLIUOTI NUO ŠEIMOS IR DRAUGŲ.

Reikalingos priemonės: prezentacija su išvardintais mitais.

PATARIMAI IR PASIŪLYMAI: Pasiruoškite mitus paneigiančią informaciją (pvz. tyrimų rezultatus, gerosios praktikos ir patirties pavyzdžius ir kt.). Užsiėmimo metu paprašykite dalyvių pasidalinti savo patirtimi ar savo nuomone. Pabaigoje paprašykite dalyvių pasidalinti mintimis ir idėjomis, kaip neutralizuoti šiuos neigiamus stereotipus (pvz. atsisakyti praeities etikečių ir traktuoti žmones kaip asmenis, turinčius unikalią patirtį, nuostatas ir pomėgius, paprašykite dalyvių pasidalinti savo pavyzdžiais).

Individualios darbo patirties su 80-mečiais ir vyresniais refleksija

Tikslinė grupė – darbuotojai ir savanoriai, dirbantys su senyvo amžiaus žmonėmis. Kelių organizacijų darbuotojai arba pavieniai asmenys seminare reflektuoja savo patirtį apie darbą su senyvo amžiaus žmonėmis, apie bendravimą su jais bei jų įtraukimą į kasdienes veiklas.

Diskusijai inspiruoti pasitelkite žemiau pateiktus klausimus:

- KOKIOS JŪSŲ PATIRTYS DIRBANT SU TIKSLINE SENYVO AMŽIAUS ŽMONIŲ GRUPE?
- KOKIOS YRA SENYVO AMŽIAUS ŽMONIŲ STIPRYBĖS?
- KOKIOS KLIŪTYS IŠKYLA KURIANT BENDRADARBIAUJANTĮ SANTYKĮ SU SENYVO AMŽIAUS ŽMONĖMIS?

Klausimai kuria prielaidas apmąstymams, refleksijai. Šiuo pagrindu gali būti plėtojamos kitos temos, kaip:

- TERMINAS „LABAI SENAS“, KAIP JIS SUVOKIAMAS IR KOKIAI AMŽIAUS GRUPEI TAIKOMAS?
- TERMINAS TALENTAS, KAIP JIS SUPRANTAMAS? GALBŪT JIS YRA KLAIDINANTIS, KAI KALBAME APIE SENYVO AMŽIAUS ŽMONES?
- TERMINAS „DALYVAVIMAS“, KO REIKIA, KAD DALYVAUTI TAPTŲ ĮMANOMA?

Diskusijoje kylančias temas moderatorius turėtų nukreipti arba susieti su dalyvaujančių organizacijų veiklos sritimis ir prioritetais. Šio pobūdžio refleksija dalyviams sudarys galimybę giliau pažinti kitas darbo sritis ir temas, susijusias su senyvo amžiaus žmonių ir senolių tiksline grupe.

Reikalingos priemonės: popierius ir rašiklis užrašams.

PATARIMAI IR PASIŪLYMAI: Patartina turėti kiek įmanoma įvairesnę grupę, su dalyviais iš skirtingų organizacijų, siekiant atskleisti skirtingų organizacijų patirtis ir kūrybinį mąstymą.

PATARIMAI IR PASIŪLYMAI: Pakvieskite užsiėmimo dalyvius papildyti stiprybių ir talentų medį, įvardinant kolegų talentus ir stiprybes, kuriuos atpažino užsiėmimo metu ar dirbdami vienas su kitu. Tokiu būdu padėsite praplėsti teigiamą vienas kito įvaizdį ir prisidėsite prie komandos formavimo proceso. Dirbant su darbuotojais, gali būti įdomu pereiti nuo asmeninio prie organizacijos lygmens. Tam galite pasitelkti šiuos klausimus:

- KAS PADĖJO JUMS UGDYTIŠ POMĖGIUS / TALENTUS?
- KOKIOS PALAIKOMOSIOS STRUKTŪROS EGZISTUOJA / YRA REIKALINGOS ORGANIZACIJOJE, SIEKIANT PADĖTI ATSISKLEISTI NARIŲ / DALYVIŲ / KLIENTŲ / DARBUOTOJŲ / SAVANORIŲ TALENTAMS, POMĖGIAMS AR INTERESAMS?

Atsakymus galima surašyti ant kitos spalvos lipnių lapelių ir suklijuoti ant talentų medžio šaknų (naudingi ištekliai / mityba organizacijoje), kaip saulės spindulius galima suklijuoti organizacijos išorės išteklius.

Talentų reflektavimo kortelės

Provokuojantys klausimai – patrauklus būdas užvesti prasmingus pokalbius, refleksijas apie talentus, gabumus, pomėgius ar gebėjimus. Tam galima pasitelkti kortelių rinkinius su klausimais apie stiprybes, pomėgius ir gebėjimus, pavyzdžiui, *Stiprybių lobių skrynia terapijai ir konsultavimui* (vok. *Stärken-Schatzkiste für Therapie und Beratung*). Šiam tikslui lengva pasidaryti savo kortelių rinkinius. Pateikiame klausimų pavyzdžius, jūsų kortelių rinkiniui galinčiam įkvėpti dalintis istorijomis, pastimuluoti emocijų atpažinimą, reflektyvius apmąstymus:

- MANO STIPRYBIŲ SĄRAŠO PRADŽIOJE YRA ...
- MANO TEIGIAMI BRUOŽAI...
- KIEKVIENTAS TALENTINGAS. PENKI DALYKAI, KURIE MAN PUIKIAI SEKASI...
- MAN GAN LENGVA...

Užsiėmimuose korteles naudojome įvairiais būdais. Visas korteles galima išdėlioti ant stalo ir paprašyti dalyvius pasirinkti vieną ar daugiau kortelių su teiginiais ar klausimais, kuriuos norėtų reflektuoti grupėje. Taip pat, dalyviams galima pasiūlyti akiai ištraukti vieną kortelę, iš anksto nežinant klausimų ir teiginių.

Vėliau dalyviai gali dalintis atsakymais į klausimus mažose grupėse (po 2–3 asmenis) arba bendroje grupėje. Kiekvienas asmuo garsiai perskaito kortelėje esantį klausimą ir atsako į klausimą arba perskaito sakinio pradžią ir užbaigia teiginį.

Projekto partneriai korteles užsiėmimuose naudojo grupės apšilimui ir refleksijai apie senyvo amžiaus žmonių talentus ir pomėgius stimuliuoti. Ši priemonė patiko seminaro dalyviams, kadangi ji padėjo kurti jaukią atmosferą, saugumo jausmą, leido atrasti naujus dalykus ir jais dalintis vienas su kitu atsipalaidavus, pajuokaujant ir nesukeliant įtampos.

Reikalingos priemonės: kortelių rinkinys (savadarbės ar pirkto iš komercinio leidėjo). Komercinių leidėjų kortelių rinkinių pavyzdžiai: Vokietijoje leistos kortelės: stiprybių lobių terapijai ir konsultacijoms [vok. *Stärken-Schatzkiste für Therapie und Beratung*], Beltz kortelių rinkiniai terapijai [vok. *Beltz Therapiekarten*] von Falk Scholz, English: *At My Best Strength Cards, Empowering Questions Cards*.

Talentų žemėlapis

Pagrindinė žemėlapiu idėja – didinti senyvo amžiaus žmonių ir senolių talentų ir organizacijų bei bendruomenių, palankių senolių talentams, žinomumą. Šis metodas gali būti naudojamas renginių, tokių kaip bendruomenės sveikatingumo diena ar kaimynystės dienos. Dalyviai skatinami prisidėti savo gebėjimais ir talentais prie mėgstamų vietų, organizacijų puoselėjimo. Individualūs talentai ar gebėjimai, idėjos ar pomėgiai, sritys gali būti surašyti ant didelio popieriaus lapo. Galima priklijuoti žmonių nuotraukas, o šalia jų minčių debesėlius apie jų gebėjimus ar talentus (žr. nuotrauką).

Idėją galima adaptuoti pagal konkrečios savivaldybės poreikius, interesus ar renginio specifiką.

Reikalingos priemonės: bendruomenės (miesto, regiono) žemėlapis, nuotraukos, atvirukai, spalvoti pieštukai, flomasteriai.

PASIŪLYMAI IR PATARIMAI: iš anksto pasiruoškite paveikslėlių su organizacijų, įstaigų ar vietų, kurios yra palankios senyvo amžiaus žmonių talentams, vaizdais. Galima pasiūlyti žmonėms iš anksto pasiruošti savo minčių debesėlius. Žmonės įkvėpti padeda pavydžiai, todėl galima parodyti kaip toks žemėlapis atrodo.

Kas mano kuprinėje?

Šiame užsiėmime naudojama kuprinės metafora, siekiant padėšinti žmones atkleisti savo ypatybes ar dalykus, leidžiančius juos giliau pažinti. Idėja labai paprasta. Mes kiekvienas su savimi nešiojamės savo patirtis. Dauguma žmonių apie nešiojamus dalykus galvoja neigiamai, tačiau šia užduotimi dalyviai kviečiami pažvelgti į gyvenimo teigiamus ir įkvėpimą teikusius potyrius. Žmonės supranta, kad už kiekvieno asmens „slypi ištisa istorija“. Dalyviai paprašomi nupiešti savo kuprinę ir pripildyti ją gyvenime patirtais teigiamais potyriais, patirtimis, atsiminimais, istorijomis ar turėtais norais, puoselėtomis idėjomis.

Po to dalyviai paprašomi iškraustyti savo kuprines ir pasidalinti savo gyvenimo istorijomis. Siekiant pastimuluoti diskusiją, dalyviai pakviečiami parodyti savo kuprines, pasidalinti skirtingomis perspektyvomis ar kilusiomis mintimis.

Reikalingos priemonės: popierius, (spalvoti) pieštukai.

PASIŪLYMAI IR PATARIMAI: Galima panaudoti tikras kuprines ir paprašyti į jas sudėti daiktus, kurie primena išgyventas teigiamas patirtis. Daiktų panaudojimas išjudina vaizduotę, pasakojimams ir išgyventoms patirtims bei suteikia daugiau atspalvių ir gyvumo.

Jeigu dalyviams nepatinka piešti, jiems galima pasiūlyti naudotis iš anksto paruoštais kuprinių atvaizdais. Dalyviams reikės tik susikrauti į jas savo teigiamas patirtis.

Nepaisant to, kad užsiėmimo metu visas dėmesys skiriamas teigiamoms gyvenimo patirtims, pasakojimai apie save gali iškelti jautrius gyvenimo momentus, prisiminimus. Vedantysis užsiėmimą turėtų būti pasiruošęs tokiems momentams ir gebėti jautriai su jais apsiėti.

Gyvenimo linijos brošiūra

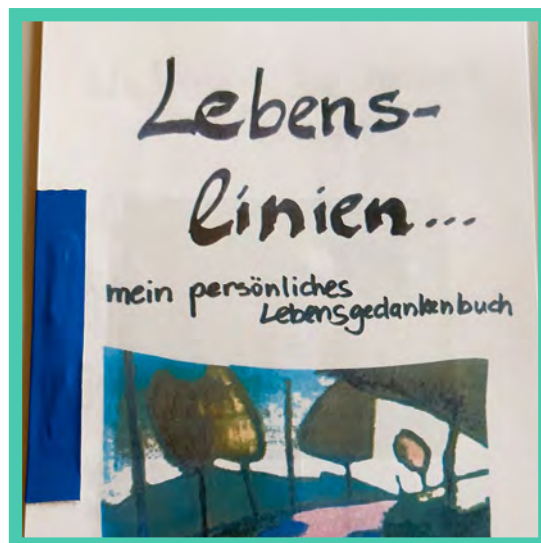
Ši brošiūra naudinga darbuotojams dirbantiems globos ar slaugos namuose/ligoninėse, kad galėtų atliepti klientų poreikius.

Dalyviams pasiūloma parengti savo gyvenimo linijos brošiūrą, kuri papasakotų jų gyvenimo istoriją ir atskleistų atsakymus į žemiau pateikiamus teiginius:

- PAVEIKSLIUKAI, KURIE MAN PASAKO...
- KĄ AŠ MĖGSTU VEIKTI...
- SVARBIAUSI MANO GYVENIMO MOMENTAI...
- LIŪDNI MOMENTAI/SUNKUS LAIKAS...
- KAS MAN PADEDA PRALINKSMĖTI, PAKILTI (ATSIGAUTI)...
- KAS MANE DŽIUGINA...
- MANO SLAPTA MEILĖ...
- SVARBIAUSI ŽMONĖS MANO GYVENIME...
- KĄ AŠ NORĖČIAU PASAKYTI SAVO MYLIMIESIEMS...

Reikalingos priemonės: A4 popieriaus lapai, lipni juostelė, rašiklis, nuotraukos.

PASIŪLYMAI IR PATARIMAI: Jeigu ši brošiūra naudojama slaugos namuose, ji turėtų gulėti visuose kambariuose toje pačioje vietoje, kad iškilus poreikiui, darbuotojams ji būtų lengvai ir greitai pasiekama.

„Brošiūra parengta mano sutikimu [asmens vardas ir pavardė] tam, kad iškilus būtinybei ja būtų galima pasinaudoti.“

„DAROM.“ PRIEMONĖS PADEDANČIOS TAPTI TALENTAMS (LABIAU) PALANKIA ORGANIZACIJA“

Kas padaro organizaciją draugišką talentams? Šiame skyriuje norėtume organizacijoms padėti renkantis konkrečias idėjas, kaip apsvarstyti ir skatinti talentus, taip pat planuojant naujus formatus ar sekančius veiksmus.

Atsižvelgiant į dydį ar grupę, pirmiausia šiuos klausimus būtų galima aptarti mažesnėse grupėse, vėliau – didesnėse. Diskusijos metu yra palaikomas keitimasis idėjomis, geriausiu atveju – naujų idėjų įgyvendinimas organizacijose, skatinant talentų matomumą.

Reikalingos priemonės: rašiklis, kortelės, siena skirta prezentacijoms, konferenciniai lapai arba stovas su konferencinių lapų bloknotu.

Reflektuojama pasitelkiant projekto nematomi talentai nuotolinį testą

Remiantis nematomų talentų interneto svetainėje pateiktais testo klausimais, juos būtų galima aptarti su darbuotojais ir savanoriais dirbančiais su vyresnio amžiaus žmonėmis organizacijose.

- AR MES PRIPAŽŪSTAME VYRESNIO AMŽIAUS ŽMONIŲ INDĖLĮ IR, JEI TAIP, KOKIU BŪDU?
- AR REMIAME VYRESNIO AMŽIAUS ŽMONES (TOLIAU) UGDANT IR PRISIDEDANT PRIE JŲ TALENTŲ?
- AR MATOME JŲ INDĖLĮ, POMĖGIUS IR PATIRTĮ?
- KAIP GALĖTUME PAGERINTI VYRESNIO AMŽIAUS ŽMONIŲ MATOMUMĄ SAVO ORGANIZACIJOJE, SAVO BENDRUOMENĖJE?

PASIŪLYMAI IR PATARIMAI: Idėjas galima užrašyti ant kortelių arba tiesiai ant sienos ar konferencinių lapų. Tai leidžia dalyviams lengviau dalyvauti, reaguoti į idėjas, sekti diskusiją ir užsirašyti kylančias mintis. Patartina kviesti įvairių organizacijų atstovus, tam kad būtų kuo didesnė idėjų įvairovė.

Naujų susitarimų kūrimas drauge

Ši veikla gali būti naudinga organizacijoms, kurios nori sužinoti apie jų klientų ir/ar gyventojų pomėgius ir gebėjimus bei sukurti naujus susitarimus ir pasiūlymus, kurie atitiktų šiuos interesus.

Grupės dalyvių prašoma susiskirstyti į 2–3 asmenų grupes ir padiskutuoti apie jų pomėgius, kuriuos jie turėjo praeityje, apie tai, ką jie mėgsta veikti dabar ir ką norėtų veikti ateityje. Praeityje ir dabartyje išsakytos veiklos bei pomėgiai ir norai bei svajonės ateičiai užrašomi ant skirtingos spalvos kortelių. Pavyzdžiui, praeities pomėgiai ir norai užrašomi ant mėlynos spalvos kortelių, dabarties – rožinės spalvos ir ateities – ant žalios spalvos kortelių.

Užsiėmimo vedantysis sukabina korteles ant lentos. Dalyviai kartu aptaria, kaip būtų galima įgyvendinti jų išsakytus pomėgius ir norus. Grupėse diskusijos metu gali išryškėti, kad keletas pomėgių ar norų sutampa arba, galbūt, dalyviai gali suteikti vienas kitam palaikymą siekiant savo tikslų. Be to, pomėgių ir norų vizualizacija naudinga aptariant organizacijos siūlomus būdus ar ieškant naujų galimybių atrasti ir realizuoti savo pomėgius ir interesus.

Reikalingos priemonės: trijų skirtingų spalvų kortelės, rašikliai, kamštinė lenta su smeigtukais arba magnetinė lenta su magnetais.

PASIŪLYMAI IR PATARIMAI: Veikla turėtų būti pritaikyta atsižvelgiant į auditoriją. Jei darbas grupėje nėra įmanomas ar priimtinas grupei, moderatorius gali užmegzti individualius ir tiesioginius pokalbius.

Nuotaikų lenta

Nuotaikų lenta yra idėjų koliažas, kuris padeda komandoms rinkti ir komunikuoti idėjas vizualiniu būdu bei padeda perteikti projekto ar iniciatyvos viziją. Projekto *nematomi talentai* partneriai šį metodą pritaikė projekto dalyvių smegenų šturmui naujoms idėjoms generuoti apie tai, kaip globos namų darbuotojai ir savanoriai galėtų padėti senyvo amžiaus žmonėms atrasti ir puoselėti savo talentus bei didinti senyvo amžiaus žmonių talentų ir gebėjimų žinomumą.

Nuotaikų lentos metodas yra naudojamas kuriant pirminės idėjos konkrečiai veiklai vizualizaciją.

Užsiėmimo pradžioje dalyviai dirba mažose grupėse po 3-4 žmones ir aptaria įvairius aspektus, surenka idėjas ir nuomones. Siekiant paskatinti mąstyti plačiau „už dėžutės ribų“ pateikiama gausybė medžiagos ir šaltinių koliažui sukurti, pavyzdžiui, sentencijos, posakiai, teiginiai, paveikslukai, žurnalai su įvairiausiais vaizdiniais, simboliai, jaustukai su ideogramomis, veidukais ir kt. Taip pat, naudojami įvairių spalvų pieštukai, flomasteriai ir žymekliai. Dalyviai taip pat kviečiami atviru klausimu ar komentaru išreikšti savo individualius jausmus.

Nuotaikų lentos pristatomos ir aptariamos visoje grupėje. Remdamiesi skirtingomis perspektyvomis ir idėjomis, komanda susitaria dėl tolimesnių veiksmų ir veiklos, kaip gali padėti senyvo amžiaus žmonėms atskleisti ir puoselėti jų talentus bei didinti jų žinomumą.

Reikalingos priemonės: konferenciniai lapai, klijai, žirkklės, spalvoti pieštukai, kreidelės, žymekliai, flomasteriai, žurnalai, paveikslėliai, nuotraukos, organizacijos logotipas, jaustukai su ideogramomis ir veidukais, kitos įkvepiančios vizualinės galimybės, kurias galima rasti interneto platybėse.

PASIŪLYMAI IR PATARIMAI: Svarbu paminėti, kad kiekviena nuotaikų lenta yra skirtinga, nėra jos sudarymo „taisyklių“, ar nurodymų kaip ji turi atrodyti. Komandos nariai turi „kūrybinę laisvę“ ir gali pridėti ir panaudoti tai, kas jiems atrodo tinkama.

Dalyviai norėdami užfiksuoti savo mintis, įspūdžius ir jausmus, gali panaudoti viską, kas juos įkvepia, nuotraukas, paveikslėlius, citatas ir kt.

Šaltinis nuotaikų lentos labai populiarus metodas, kurį dizaineriai naudoja savo vizijai perteikti. Tinklaraščiuose galima rasti naudingų patarimų ir gudrybių, kuriomis galima praturtinti nuotaikų lentas. Pateikiamos kelios nuorodos: <https://milanote.com/guide/create-better-moodboards>, www.creativebloq.com/graphic-design/mood-boards-812470

Idėjų generavimas

Šis metodas gali padėti komandoms generuoti ir išplėtoti idėjas, suplanuoti bei detalizuoti veiklas. Žemiau pateikti klausimai gali būti naudingi planuojant ir struktūruojant komandos susitikimą ar seminarą:

- KOKIA IDĖJOS ESMĖ? KĄ NORIME PASIEKTI ARBA PADARYTI?
- KO REIKIA IDĖJAI REALIZUOTI (REIKALINGOS PRIEMONĖS, BIUDŽETAS)?
- KIENO PAGALBA IR PARAMA REIKALINGA (BENDRADARBIAUTI SUTINKANČIŲ PARTNERIŲ, EKSPERTŲ)?
- KOKS GALIMAS VEIKLOS POVEIKIS?

Priklausomai nuo grupės dydžio galimi du metodo taikymo variantai. Aukščiau išvardintais klausimais galima diskutuoti bendrai didesnėje grupėje. Šiuo atveju moderatorius stimuliuoja diskusiją, užfiksodamas pagrindines mintis ir apibendrindamas galutinę diskusijos rezultatus. Taip pat, veikla gali vykti suskirsčius dalyvius į grupes po 2–3 žmones. Vėliau grupės pristato grupelių diskusijos rezultatus ir dalinasi kilusiomis idėjomis.

Reikalingos priemonės: atsakymų į pateiktus klausimus vizualizacijai galima panaudoti konferencinius lapus (su pavyzdžiu galima susipažinti prieduose).

PASIŪLYMAI IR PATARIMAI: Sumodeliuoti ir estetiškai pateikti ant konferencijos lapų diskusijos rezultatai gali paskatinti kūrybiškumą.

SWAJONIŲ DIRBTUVĖS SENYVO AMŽIAUS ŽMONĖS SWAJOJA

Nuostata

Svajonių dirbtuvės - senyvo amžiaus žmonių swajoja metodas gimė projekto **nematomi talentai** partneriams iš Nyderlandų Stichting Bij de Tijd, bendradarbiaujant su projekto *Mielieji 70-tieji* įgyvendintojais ir *Rebel grupe* iš *Modestraat Šiaurės Amsterdame*.

Siekiant projekto **nematomi talentai** tikslų Svajonių fabrikas siekia pažadinti ir pajusti senyvo amžiaus žmonių matomą „galią duoti“.

Vadovaujantis pagrindiniu projekto **nematomi talentai** tikslu, *Svajonių dirbtuvėse* buvo siekiama išjudinti ir suteikti žinomumo apie senyvo amžiaus žmonių „duodamąją galią“. Bendros veiklos procese (per daugiau nei 10 susitikimų) pasitelkus kūrybinius metodus, 8-10 senolių grupė (80 ir vyresni) dalinosi atradimais apie savo svajones ir norus bei ieškojo būdų, kaip vienas kitam padėti šiuos norus išpildyti. Vienos svajonės buvo puoselėjamos visą gyvenimą, tačiau taip ir nebuvo išsipildžiusios, kitos svajonės gimusios neseniai, patyrus kokį nors įvykį ar atrastos diskusijų metu. *Svajonių dirbtuvių* požiūriu svajonės „slenkstinis noras“: neužtenka norėti, reikia peržengti slenkstį ir norą paversti realybe. Mes negalime svajones įgyvendinti vieni, tam reikalingi

aplink esantys žmonės. Žemiau pateikiami norai, gimę grupės diskusijų metu:

- ... AŠ NORIU SUSITVARKYTI SAVO NAMĄ, TAČIAU VIENAS NEPAJĖIU TO PADARYTI.
- ... AŠ NORIU UŽVEISTI SODĄ SU DARŽOVIŲ LYSVĖMIS, BET TAI NENORIU DARYTI VIENAS.
- ... AŠ NORIU DAŽNIAU IŠEITI Į LAUKĄ, BET GATVĖJE NESIJAUČIU SAUGUS.

Kiekvienas dalyvis yra kviečiamas atsinešti savo svajonę (-es). *Svajonių dirbtuvių* susitikimų tikslas yra palaikyti ilgalaikę abipusę paramą svajonėms įgyvendinti. Visi dalyviai yra skatinami atskleisti savo talentus, žinias, įgūdžius ir t.t. Kai kurios svajones tuojau pat gali tapti realybe. Kitos gali būti neįgyvendinamos arba reikalauja pokyčio, pavyzdžiui, svajonė „Aš norėčiau nukeliauti į mėnulį“, po tam tikro įdirbio ir refleksijos gali tapti: „Aš ir vėl sraigtasparniu keliausiu per nacionalinį Veluwe parką“. Arba svajonė „Aš vėl noriu patirti meilę, mylėti“, gali tapti: „Aš noriu susipažinti su kažkuo kaimynystėje ir vakarais išeiti pasivaikščioti drauge“.

Be tarpininkų, procesą palaiko „įgalintojų“ komanda. Įgalintojai (pvz., studentai, vyresni

1 *Modestraat Šiaurės Amsterdame* bendruomenės centras ir kultūros puoselėjimo vieta, kur išsipildo žmonių svajonės ir žmonių gyvenimas tampa spalvingesnis. Daugiau informacijos rasite *Modestraat* interneto svetainėje adresu: www.broedstraten.nl/modestraat/overig/projecten [informacija svetainėje olandų kalba]

savanoriai ir kt.) įsipareigoja grupei būti nuolatiniais kompanionais. Jie prisideda prie diskusijų grupėse, teikia individualius patarimus ir rūpinasi pagalba tarp grupės susitikimų. Esant poreikiui, kompanionai veikia kaip laikini bičiuliai ir padeda projekto dalyviams įgyvendinti jų norus.

Žemiau esančiame skyriuje norėtume pasidalinti keletu metodų naudotų *Svajonių dirbtuvių* procese. Atkreipiame jūsų dėmesį, kad *Svajonių dirbtuvių* požiūriu taikomi metodai grupių susitikimuose yra daug daugiau nei įrankiai. Tai sudėtingas daugialypis procesas, padedantis senyvo amžiaus žmonėms pažinti, atskleisti savo svajones ir jas įgyvendinti. Kviečiame jus išbandyti pristatytus metodus ir paskatinti savo darbuotojus, savanorius ir (arba) senyvo amžiaus žmones pradėti mąstyti apie savo svajones ir norus.

Svajonių dirbtuvių siūlomi metodai

Vertybių žaidimas

Vertybių žaidimo tikslas yra susipažinti su klausimu: Kas tu esi ir kas tau yra svarbu dabartiniame tavo gyvenime?

Kitais žodžiais: Ko tu sieki? *Vertybių žaidimas* gali būti tinkamas pratimas siekiant išreikšti asmeninius dalyvių norus ir motyvus.

Kortelės su tokiomis vertybėmis, kaip meilė, pinigai, galia, rūpestis, bendrystė ir t.t. yra paskleistos ant stalo. Kiekvienas dalyvis pasirenka kelias vertybes ir paaiškina jas pogrupiuose. Trims labiausiai svarbioms vertybėms sudaromas prioritetų sąrašas kiekviename pogrupyje. Savo rezultatus pogrupiai pristato visai grupei. Tokiu būdu mes taip pat atsižvelgiame į vertybių modelių skirtumų reikšmingumą ir svarbą pliuralistinėje ir demokratinėje visuomenėje. Stiprioji žaidimo pusė yra abipusis pasitikėjimas, kuris yra reikalingas dalinantis asmeninėmis išvalgomis ir pamąstymais.

Reikalingos priemonės: Kortelės su vertybėmis. Sąrašai su skirtingomis ir pagrindinėmis vertybėmis gali būti randami internete.

Savybių estafetė

Savybių estafetė skirta vizualizuoti žmonių charakterio savybes. Dalyviai susėda aplink stalą ratu, kiekvienas turi po baltą A3 formato lapą. Stalo centre įkvėpimui padėtos kortelės su savybėmis tokiomis kaip „pagalba“, „palankumas“, „protingumas“, „klausymasis“ ir t.t. Kiekvienas dalyvis lapo viduryje piešia „savo portretą“. Aplinkui, kiekvienas dalyvis nupiešia arba parašo kelias savo savybes. Kuomet visi būna pasiruošę, kiekvienas dalyvis pagal laikrodžio rodyklę perduoda lapą su savo portretu kaimynui sėdinčiam iš kairės. Kaimynas prideda savybių apie žmogų pavaizduotą portrete, tai kartojama tol, kol savybių portretas pasiekia savo savininką.

Visi portretai iškabinami savybių galerijoje, kurią visi dalyviai išsamiai apžiūri ir diskutuoja poromis. Teigiamas poveikis yra nuostabus.

Reikalingos priemonės: Kortelės su skirtingomis charakterio savybėmis. Savybių sąrašo parengimui galite pasinaudoti internetu.

Vaisių pintinė

Dalyviams yra pateikiama užduotis įsivaizduoti gyvenimą, kaip pilną vaisių pintinę. Dalyviai pakviečiami pagalvoti apie metą, kuomet pintinė tuštėja ir reikia pokyčių. Paprastai, kiekvieno pintinėje būna supuvęs obuolys. Diskusija vyksta apie supuvusį obuolį, kurį kiekvienas nori pašalinti iš pintinės. Ši diskusija nėra kiekvienam lengva. Bet, tinkamai puoselėjant pokalbį ir diskusiją, dalyviai pajaučia susitaikymą ir palengvėjimą.

Socialinis susitelkimas grupėje gali ženkliai padidėti.

Reikalingos priemonės: Pintinė pilna vaisių, siekiant pademonstruoti, ar tiesiog paveikslėlis ar nuotrauka.

PASIŪLYMAI IR PATARIMAI: Dalyviai taip pat kviečiami piešti savo *Vaisių pintinę*, atskleidžiant šviežius ir įkvepiančius „vaisius“ savo gyvenime, taip pat ir „supuvusį obuolį“.

Filosofo akmuo

Filosofo akmuo leidžia įkūnyti atsisveikinimą su tuo, „kas kliudo“. Kiekvienas dalyvis gauna arba pasiima po akmenį, kurį randa gamtoje ir piešia ant jo (su natūraliais dažais, tokiais kaip kreidelės ir pieštukai) su žodžiais ir/ar paveikslėliais, kurie vaizduoja tai, su kuo norima atsisveikinti. „Aš daugiau nebe noriu...“ naudinga pagalbos frazė.

Kuomet žmonės aktyviai ir kūrybiškai įsitraukę į procesą, pokalbis tęsiasi laisva forma, analizuojant ko daugiau nebe norima, ką siekiama pašalinti. Gilinantis į diskusiją gali atsiskleisti nemalonūs prisiminimai, tačiau, taip pat, ir gražios istorijos. Išpiešti akmenys yra surenkami, tuomet dalyviai kartu keliauja į gamtą, geriausia, kad tai būtų netoli vandens. Dalyviai paeiliui meta savo akmenis į vandenį. Jei yra noro, galima pridėti trumpą paaiškinimą. Šis ritualas sukuria didžiulį įspūdį. Tai yra tikra dalyvių patirtis. *Svajonių dirbtuvių* susitikimas buvo derinamas su kelione į netoliese esantį parką gamtoje ir priešpiečiais tradiciniame olandiškų blynų restorane.

Reikalingos priemonės: Akmenys, kreidelės, pieštukai.

Išminties kokliai & Tapatybės namas

Pokalbis apie kiekvieno asmens tapatybės namus yra svarbus žingsnis link norų ir svajonių formulavimo. *Tapatybės name* pavaizduotas penkių kambarių namas. Kiekvienas kambarys vaizduoja konkrečią gyvenimo sritį: kūną ir protą, socialinius kontaktus, materialinę situaciją, darbą ir veiklą bei vertybes ir įkvėpimą (žr. Priedą).

Siekiant atpalaiduojančiu būdu paruošti dalyvius *Tapatybės namo* kūrimui, galima pasitelkti *Išminties koklių* (liaudies išminties) pratimą.

Po trumpo asmens *Tapatybės namo* pratimo paaiškinimo, kurio metu kiekvienam dalyviui įteikiamas lapas su vaizduojamu *Tapatybės namu* ir trumpai paaiškinamas pratimas. Tada dalyviai pakviečiami surinkti tradicinius posakius ir aforizmus apie skirtingas *Tapatybės namo* sritis ir užrašyti juos ant (kopijuotų) „koklių“. Ši idėja remiasi olandų „tegelspreuken“, kada mėlynai balti keramikiniai kokliai (*Delftwarestyle*) su tradicinių posakių ar išminties užrašais yra kabinami kaip dekoracijos ant sienų. Jei tai nėra žinoma jūsų šalies dalyviams, posakiai ir aforizmai gali būti renkami ant paprastų kortelių. Visi „kokliai“ ar kortelės yra pakabinamos ant sienos. Dalyviai vaikštinėja ir pasižiūri į surinktus *Išminties koklius*. Ši veikla atpalaiduoja dalyvius prieš pradėdami kalbėti apie skirtingas gyvenimo perspektyvas.

Sekančiame etape dalyviai apžiūri savo asmeninius namus. Jie vaikšto po *Tapatybės namo* kambarius ir atsako į tokius klausimus: Kuriame kambaryje jaučiuosi maloniai ir stipriai? Kuriame kambaryje jaučiuosi pažeidžiamas? Kurį kambarį norėčiau pertvarkyti? Kurio (daugiau) nebenoriu?

Reikalingos priemonės: *Tapatybės namo* vaizdas (žiūrėti priedą), kortelės arba koklių fotokopijos.

PASIŪLYMAI IR PATARIMAI: Patirtys rodo, kad ši užduotis padeda žmonėms formuluoti jų svajones ir norus. Tačiau moderatoriai, taip pat, turi dalyvių klausti apie jų svajones (pvz., galbūt tai svajonė, kurią norite įgyvendinti?) arba remkitės teiginiais, kuriuos dalyviai išsakė anksčiau.

Svajonių debesis

Skatinant diskusijas apie svajones ir norus, moderatoriai iš popieriaus paruošia svajonių debesis su trumpais tekstais, ar net tik vienu žodžiu ir sukabina debesis ant sienos. Kurdamas tekstus, moderatorius gali pasinaudoti savo idėjomis ar naudoti dalyvių ankstesniuose užsiėmimuose pasiūlytas idėjas.

Ant stalo taip pat padedama ir „tuščių“ debesų, tam, kad norintieji galėtų užrašyti savo svajones ar norus. Dalyviai yra pakviečiami išsirinkti jiems svarbiausią tuo momentu svajonę. Jie prideda keletą žodžių, dažniausiai kaip paaiškinimą, o kartais ir klausimą.

Dalyviams suteikiamas laikas apžiūrėti svajonių debesų kolekciją, apmąstyti, užduoti vienas kitam klausimus, kurie susiję su žodžiais debesyse ir aplink juos. Moderatorius, taip pat, kviečia dalyvius apmąstyti kitų svajones. Ar yra bendrų svajonių kurių siekti galėtumėte kartu? Ar yra svajonių, kuriai pasiekti tereikia ištiesti ranką?

Reikalingos priemonės: popierius, rašikliai, iš anksto paruošti svajonių debesis.

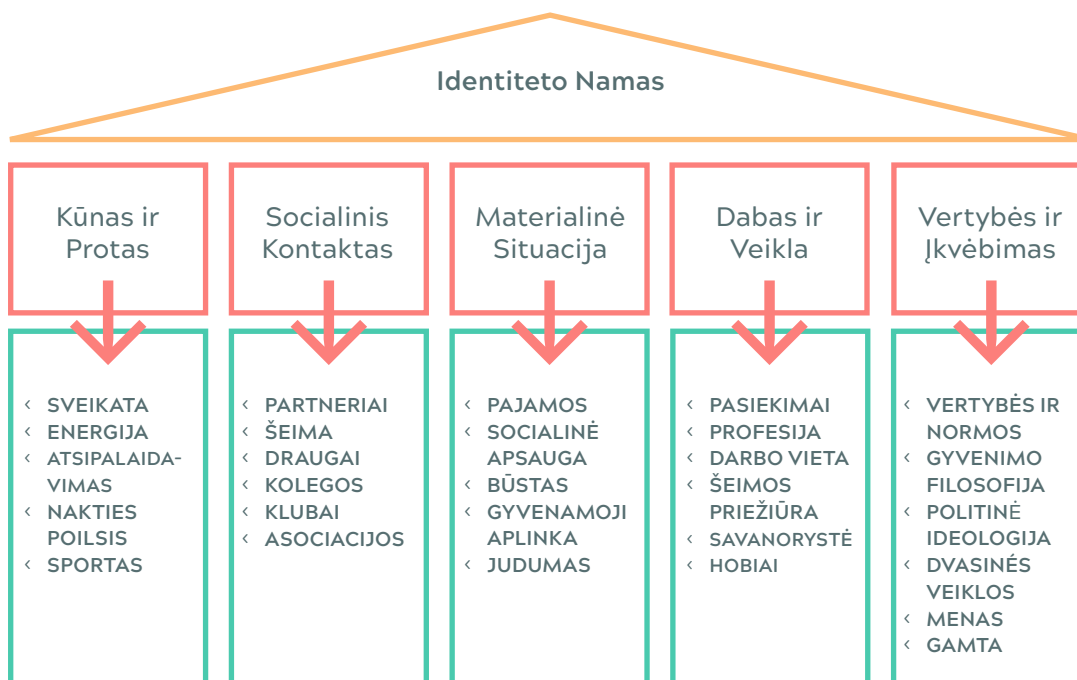
PASIŪLYMAI IR PATARIMAI: Jeigu su žmonių grupe susitinkate pirmą kartą, gal būt, verta iš anksto jų paklausti apie pirmines jų svajonių idėjas. Remdamiesi šiuo „trumpu tyrimu“ galite pasiruošti svajonių debesų pavyzdžius. Svajonės gali būti įvairios, dalinamės keletu pavyzdžių iš *Svajonių dirbtuvių* Nyderlanduose:

- „NORĖČIAU BŪTI LABIAU VERTINAMA.“
- „MANO GYVENIMAS BLOKINIAME NAME YRA TOKS ANONIMINIS. NORĖČIAU, KAD ŽMONĖS TIESIOG SVEIKINTŪSI.“
- „NORĖČIAU PRADĖTI VALGYMO GRUPĘ IR, TAIP PAT, NORĖČIAU BŪTI MAISTO RUOŠIMO GRUPĖS DALIS“.
- „AŠ NORĖČIAU, KAD ŽMONĖS BŪTŲ LABIAU AKTYVŪS IR DAŽNIAU UŽSIIMTŲ AKTYVIA VEIKLA. DAUGUMA ŽMONIŲ YRA LABAI PASYVŪS“.
- „AŠ NORĖČIAU DAŽNIAU BENDRAUTI SU ŽMONĖMIS, BET NEŽINAU, KAIP TAI PADARYTI“
- „AŠ NORĖČIAU IŠVYKTI ATOSTOGŲ.“

PRIEDAI

Identiteto namas

Šaltinis Huis van de Identiteit, Houben, P. (2009). Interactief levensloopbeleid. Amsterdam: SWP.

Idėjų generavimas

PROJEKTO PARTNERIAI

Nuotolinio įrankių rinkinio autoriai:

Europinis Koordinatorius &

Projekto įgyvendintojas Austrijoje

queraum. cultural and social research

Anita Rappauer & Michael Stadler-Vida

rappauer@queraum.org

www.queraum.org

Vokietija

ISIS Sozialforschung · Sozialplanung ·

Politikberatung

Karin Stiehr & Lamia Chérif

stiehr@isis-sozialforschung.de

cherif@isis-sozialforschung.de

www.isis-sozialforschung.de

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Europos Komisija nėra šio leidinio rėmėja. Europos Komisija neatsako už šio leidinio turinį ar jo panaudojimą. Leidinys yra autorinis kūrinys ir atspindi tik jo autorių mintis.

Italija

Lunaria

Angela Pagano & Sergio Andreis

andreis@lunaria.org

www.lunaria.org

Nyderlandai

Stichting Bij de Tijd

Laura Christ & Kees Penninx

laura.christ@xs4all.nl

www.stichtingbijdetijd.nl

Lietuva

Vytauto Didžiojo universitetas, Socialinių mokslų

fakultetas, Socialinio darbo katedra

Rasa Naujanienė & Lina Danusevičienė

rasa.naujaniene@vdu.lt

lina.danuseviciene@vdu.lt

www.vdu.lt

Įspaudas

Šis metodų rinkinys yra dalis intelektualinio produkto „Nuotolinis įrankis“ (O3), sukurto Erasmus+ **nematomi talentai** projekto partnerių. 80-mečių ir vyresnių žmonių paskatinimas ir jų indėlio pripažinimas. Strateginių partnerysčių projektai (K2): bendradarbiavimas novatoriškos praktikos mainams ir plėtotei. Strateginės partnerystės suaugusiųjų šveitimui. Projekto internetinės svetainės adresas www.invisible-talents.eu

Išleista: queraum. cultural and social research

Angliško teksto redaktoriai: Siobhán Denham

Design: Verena Blöchl

Nuotraukos: Caro Bonink ir projekto partnerių

Projektas remiamas Europos platformos AGE.

invisible-
talents.eu